

İlk Yardım

Hasta ya da yaralı kişiye, hastalanması veya yaralanmasından hemen sonra doktor gelinceye kadar hayatını kurtarmak için yerinde ve zamanında yapılan yardıma İLK YARDIM denir.

İlkyardım uygulamalarında kesinlikle ilaç kullanılmaz. Kaza veya ani hastalıklarda, hasta veya yaralının doktora veya hastaneye sağ olarak götürülebilmesi, bilinçli bir ilkyardımın anında yapılmış olmasına bağlıdır.

- ❖ Olay yerinde yapılır.
- ❖ Olay yerinde bulunanlarca yapılır.
- ❖ Olay yerinde bulunan araç ve gereçlerle yapılır.

İlk Yardım

İlkyardımın temel amacı yaşamı tehdit eden esas edenleri ortadan kaldırmaktır. Zaman çok önemlidir, özellikle yaralanmalı trafik kazalarında ölümlerin %10'unun ilk 5 dakikada, %50'sinin ise ilk 30 dakikada meydana geldiği değişik çalışmalarla saptanmıştır. Bundan anlaşılacağı gibi geçen her zaman dilimi ölüm oranını artırmaktadır. Bu nedenle en etkili yardım ilk 30 dakikada yapılmalıdır. Beyin dokusunun da oksijensizliğe azami 4 - 6 dakika dayanabileceği düşünüldüğünde bu sürenin önemi tartışılmazdır.

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

1- Tedbir;

2- Teşhis;

3- Tedavi;

4- Taşıma;

5- Haberleşme;

6- Triaaj (öncelikli kazazedenin belirlenmesi)

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

1- Tedbir: Hasta ve yaralılarla ilk olarak karşılaşılan bir insanın önce vakayı değerlendirip, hayatı tehdit eden durumlara karşı ilkyardım olarak, neler yapılması gerektiği konusunda hızlı bir şekilde karara varması gerekir.

- ❖ Kaza yerine ulaşan ilk kişi tarafından uygulanır
- ❖ Kendisini ve kazazedenin hayatını tehlikeye atmamalı
- ❖ Yangına maruz kalan kişi temiz havaya çıkarılmalı

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

2-Teşhis: Ani hastalığın veya yaralanmanın nasıl meydana geldiğini anlamaktan ibarettir. Şuur açıksa olayın nasıl meydana geldiğini veya ne olduğunu bizzat kazazededen öğrenebiliriz. Daha önce bir hastalığı olup olmadığı sorulur. Şuur yerinde değilse çevrenin durumu yardımcı olabilir.

3-Tedavi: Eğer kazayı doğuran sebep hala devam ediyorsa hemen yok edilmeye çalışılır. Kazazedenin ölü mü hayatta mı olduğuna dair en ufak bir şüphe varsa tedaviye tıbbi bakım sağlanıncaya kadar devam edilir.

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

4-Taşıma: Kazazedenin en çabuk şekilde doktor bakımına verilmesi hayatının kurtarılması bakımından çok önemlidir. Bu taşıma işinin o anki mevcut şartların gerektirdiği en uygun şekilde yapılması gerekir.

- ❖ Yaralının Kaza ortamından çıkarılması
- ❖ Gaz zehirlenmeleri
- ❖ Yaralının kaza ortamından doğru şekilde kurtarılması

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

Yaralının kaza ortamından çıkarılması;

Bir yaralı araçtan ideal olarak en az üç kişi ile baş, boyun ve gövde eksenini korunarak çıkarılır. Oturur pozisyonundaki yaralılarda, tekniğine uygun yapılırsa, tek kişi ile de ideale yakın çıkarılabilir. Çokça yapılan kucaklama hareketi sakıncalıdır. Araç yan yatmışsa ya da dengesi iyi değilse, aracın güvenliği sağlandıktan sonra yaralılar araçtan çıkarılır.

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

Yaralının kaza ortamından çıkarılması;

Genel ilkeler:

- Sadece kazazedenin ve kurtarıcının hayatı tehdit altındaysa tek kişi ile taşıma yapılır.
- İterek, çekerek veya yuvarlayarak taşınması sakıncalı olan yaralıları, kaldırarak taşıyın.
- Yaralının ağırlığını her iki ayağınıza eşit olarak dağıtın.
- Taşıma sırasında kol ve bacaklarınız gövdenize yakın olmalıdır.
- Her iki ayağınızı zemine düz yerleştirin. Bir ayağınızı, önde tutarak dengeyi koruyun.
- Ani ve heyecanlı hareketlerden kaçının. Yavaş ve kontrollü yürüyün. Her zaman ileri doğru adım atın.

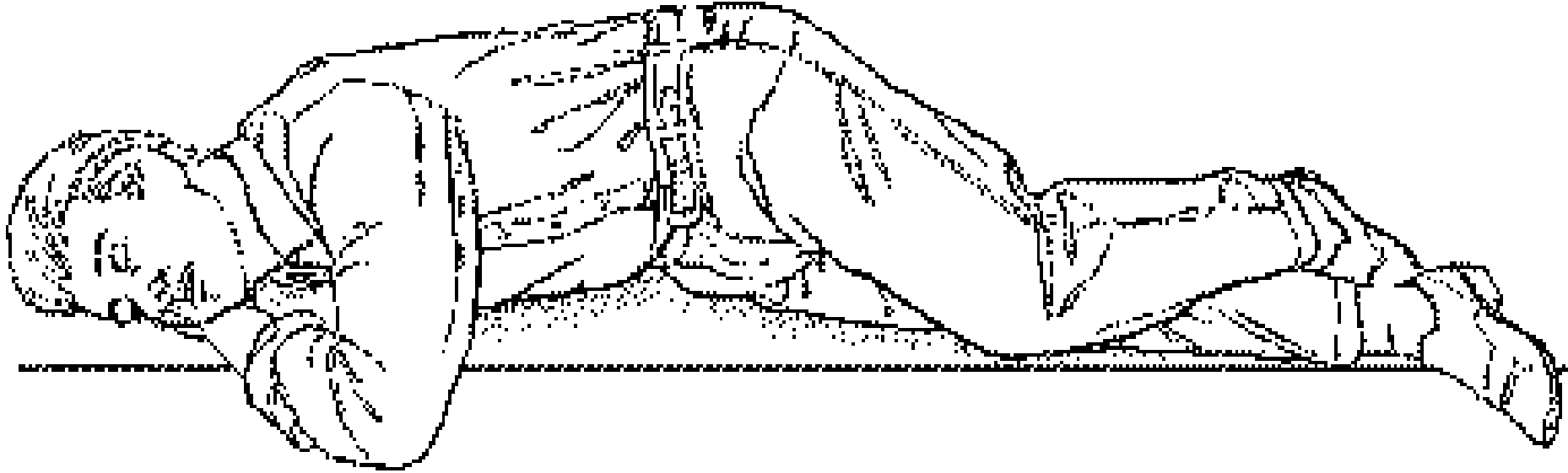
İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

Yaralının kaza ortamından çıkarılması;

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

Yaralıya Verilecek Pozisyonlar;

Komadaki hastalar, kusan hastalar, solunum yolu ile zehirlenenler, solunum zorluğu olanlar Sabit Yan Yatış Pozisyonu'na alınır.

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

Haberleşme;

- Yardım çağrısında bilgiler kısa net ve anlaşılır olmalıdır,
- Olay yeri (yer adı, numarası, cadde ismi, ve kolay tarifi verilmelidir)
- Arama yapılan telefon numarası Olayın ne olduğu (kalp krizi, koma, trafik kazası)
- Yardıma ihtiyacı olan kişi sayısı
- Hasta durumu
- Hastaya hangi yardımı uyguladınız (KPR veya defibrilasyon)
- Diğer bilgiler
- Aranılan Telefon kapatılır, meşgul edilmez

İlk Yardım Uygulamasında Öncelikler

Haberleşme;

POLIS İMDAT 155

JANDARMA 156

SAHİL GÜVENLİK 158

YANGIN İHBAR 110

ACİL 112

Triaj (öncelikli kazazedenin belirlenmesi)

Bir saat içerisinde ölmesi çok muhtemel olan yaralılar Bu gruptakiler uygun tedavi edildiklerinde yaşama şansına sahiptirler

Henüz ölmemiş ancak yaşama olasılıkları çok azalmıştır. Kaynaklar yeterli düzeye gelmedikçe öncelikli müdahale yapılmaz. Kaynaklar yeterli ise Kırmızı kabul edilir.Yetersiz ise siyah kabul edilir

1-12 saat içinde müdahale edilmezse ölme olasılığı bulunan ve sekel ile iyileşen grup .Acil değil, öncelikli değerlendirilir

Tedavi edilmezlerse ölmezler. Yaralanmaları sekelsiz iyileşir

Ölümler için kullanılır. Kaynaklar yetersiz ise maviler siyah kabul edilir

İlk Yardımın Abc'si

- Hava Yolunun Açılması (air way)
- Solunumun Sağlanması (breathing)
- Dolaşım Etkinliğini Sağlama (Circulation)

İlkyardımda Esnasında Dikkat Edilmesi Gereken Genel Hususlar

- 1-İlk olarak yapılması gereken iş süratle, sükûnetle, gürültüsüz ve telaşsız olmalıdır.
- 2-Eğer solunum durmuşsa, suni teneffüs yapılmalıdır. Her saniye değerlidir.
- 3-Kanama varsa durdurulmalıdır.
- 4-Şok söz konusu ise kazazede mümkün olduğu kadar az hareket ettirilmeli ve bunu itina ile tedaviye çalışılmadır.
- 5-Kazazede ile etrafındakileri sakinleştirilmeli ve heyecanlarını yatıştırılmalıdır.
- 6-Temiz hava esas olduğundan kalabalığa engel olunmalıdır.
- 7-Hasta gereğinden fazla soyulmamalıdır.
- 8-Kazazedeyi mümkün olan hızla doktora veya hastaneye ulaştırılmalıdır.
- 9-Çok şey elde etmeye çalışılmamalı, hayatı kurtarmak için gerekli olan şeylerin asgarisi yapılmalı, olayın kötüleşmesi önlenmeye çalışılmalıdır.

Elektrik Kazalarında İlk Yardım

Elektrik tellerine temas halinde yerde yatarken bulunan kişide, elektrik çarpması düşünölmelidir. Bazen kazazede bayılmadan önce kablodan ayrılmayı başarmış olabilir. Yapılması gereken ilkyardım 3 aşamaya ayrılabilir.

- Ortamın güvenli hale getirilmesi,
- Kazazedenin hayati fonksiyonlarının değerlendirilmesi ve kalp-solunumun yeniden canlandırılması,
- Elektrik Yanıkları Ve Düşmelere Bağlı Yaralanmalarda Yapılacak İlk Yardım

Ortamın Güvenli Hale Getirilmesi

Olay yerine ilk gelen kişiler için öncelik, daha fazla kişinin akım ile temas etmesine engel olacak tedbirleri alarak çevre güvenliğini sağlamak olmalıdır. Daha sonra ise şalterden veya sigortadan elektrik akımı kesilmeli, bu yapılamıyorsa elektrik kaynağı ile kazazedenin teması iletken olmayan (yalıtkan) bir cisim kullanılarak kesilmelidir.

Örneğin; tahta bir kutu, plastik veya dokuma pas-pas, telefon rehberi veya kalın bir gazete yığını gibi kuru, yalıtkan nesnelere üzerinde durarak yer ile temas etmeden bir süpürge, tahta sandalye veya tabureyle, kazazedenin elektrikle temas halindeki uzvunu elektrik kaynağı olan nesneden veya duruma göre, kaynağı kazazededen ayırmaya çalışılmalıdır. Ya da kazazede, ayaklarına veya kollarının altından gövdesine dolanacak bir ip yardımıyla, hiç temasta bulunmadan çekerek elektrik akımından uzaklaştırılabilir. Mutlak mecburiyet halinde ise kazazede kuru ve bol elbisesinden tutulup çekilerek uzaklaştırılabilir. Ancak bu son bir çare olarak yapılmalıdır.

Ortamın Güvenli Hale Getirilmesi

Elektrik akımının kesilmiş olduğundan mutlak emin olunmadan kazazedenin vücuduna temas edilmemeli ve iletken zemine veya malzemeye basılmamalıdır.

Kesinlikle nemli ve ıslak cisimler veya metalik bir aletle elektrik kaynağını uzaklaştırmaya çalışmamalıdır.

Akım kesilmeden kazazedenin ve akımın bulunduğu bölgeye yaklaşılmamalıdır. Bu konuda TEDAŞ ya da İtfaiye yetkililerinden yardım istenmelidir.

Yüksek voltaj nedeniyle meydana gelen kazalarda ise mutlaka akım kesilmelidir. Resmi yetkililerden elektrik akımının kesildiğini ve gerekiyorsa, izole edildiğini öğrenmeden kazazedeye yaklaşılmamalıdır.

En az 18-20 metrelik bir güvenlik mesafesi aşılmamalı ve çevredekiler de yaklaştırılmamalıdır. Bu husus, özellikle tren ve tramvay elektrik hatlarındaki hasarlarda hayati önem taşır.

Kazazedenin Hayati Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi Ve Kalp-Solunumun Yeniden Canlandırılması

Akımından uzaklaştırılmış kazazedenin öncelikle bilinç durumu değerlendirilir, vücudunu sıkan kemer, kravat vb çıkarılır veya gevşetilir.

Bilinç kapalı ise ağız içi kontrol edilir. Kazazedenin ağzında takma diş, yabancı cisim varsa çıkarılmalıdır.

Daha sonra solunumu kontrol edilip, durmuş ise derhal suni solunuma başlanmalıdır, ardından dolaşım kontrolü yapılmalıdır, kalp durmuş ise en kısa surede diş kalp masajına başlanmalıdır (NOT: Bu müdahalelerin uygulamalı ilkyardım eğitimi almamış kişiler tarafından yapılması sakıncalıdır).

Elektrik Yanıkları Ve Düşmelere Bağlı Yaralanmalarda Yapılacak İlk Yardım

Muhtemel bir kafa veya boyun yaralanması varsa, omuriliğin korunması için hastanın hareket ettirilmemesi için azami gayret gösterilmelidir.

Daha ileri bir yaralanmayı önlemek için hastanın yanan giysisi, ayakkabıları ve kemeri çıkartılmalıdır.

- Vücuduna yapışmış durumda bulunan giysiler çıkartılmamalıdır
- Yanık bölgesinde bilezik, künye, yüzük varsa kesilerek çıkarılmalıdır
- Yanık üzerine yoğurt, salca, diş macunu sürülmemelidir
- Hastayı zaman kaybetmeden hastaneye götürülmelidir
- Yanık yerine asla yağ, krem, diş macunu, kolonya, pudra gibi maddeler uygulanmamalıdır
- Temiz bir sargı beziyle yanık yerinin ustü tam olarak kapatılmalıdır

Elektrik Yanıkları Ve Düşmelere Bağlı Yaralanmalarda Yapılacak İlk Yardım

Muhtemel bir kafa veya boyun yaralanması varsa, omuriliğin korunması için hastanın hareket ettirilmemesi için azami gayret gösterilmelidir.

Daha ileri bir yaralanmayı önlemek için hastanın yanan giysisi, ayakkabıları ve kemeri çıkartılmalıdır.

- Vücuduna yapışmış durumda bulunan giysiler çıkartılmamalıdır
- Yanık bölgesinde bilezik, künye, yüzük varsa kesilerek çıkarılmalıdır
- Yanık üzerine yoğurt, salca, diş macunu sürülmemelidir
- Hastayı zaman kaybetmeden hastaneye götürülmelidir
- Yanık yerine asla yağ, krem, diş macunu, kolonya, pudra gibi maddeler uygulanmamalıdır
- Temiz bir sargı beziyle yanık yerinin ustü tam olarak kapatılmalıdır